

"Kanadai Magyar Ujság"
egyesítő a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb, vesztő magyar hetilapja amely mindenkor Szenteslenti védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kívülről minden honfitársunk számára.
Előfizetési díj egy évre: \$5.00. Az Ohazába és külföldre egy évre \$4.00. Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGEBURG
CALLEDONIA CHURCHAWA
CROWLAND
FORD CITY
PORT FRASER
PORT WILLIAM
GAULT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NEW GASKA FALLS
OSAWA
OTTAWA
PORT CARBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SEBURY
SYDNEY
TORONTO
WELAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat

Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKEVAR CANA
CALGARY
COALHURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALLMOK
KAPORSVAR
LEASKA
LETHBRIDGE
NORRIBY
OTTAWA
PUNNETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SASKONHILL
SHEHALON
SZT. LASZLO
SZERELYPOLD
SUMAS
TARER
VANCOUVER
WAKAW
WYBURN
WHITFORD
YORKTON

"Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
An Independent Weekly
Published in the Magyar
Language. Circulating
in all the Provinces of
the Dominion of Canada
and largest of all
Hungarian Papers within
the entire British
Empire.
Editorial Offices and
Printing Plant
375 Hargrave St.,
WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription \$5.
to Foreign Countries \$4.

VOL. IX. EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA. 1932. MÁRCIUS 24 CSÜTÖRTÖK

No. 12 SZAM

SOME EUROPEAN REMINISCENCES

by NORA DREWETT de KRESZ
Reprinted from THE CONSERVATORY QUARTERLY REVIEW University of Toronto.

(CONTINUED)

Of first performances I heard Dohnányi's Mass, written for the opening of a new university in Hungary in Szeged — a well-constructed, pleasing work. At the symphony concerts conducted by Dohnányi, there was at almost every concert some work by a living Hungarian. The Marosszék Dances by Kodály were easily the most popular, the Symphony by Kása one of the most interesting, and a new Bach arrangement, by Leo Weiner, the most effective.

Although the many young composers in Budapest are mostly struggling against terrible material difficulties, it would be unfair not to admit that they are given chances of being heard as frequently as possible. There are regular hours set aside on the radio for the "Collegium Hungaricum", where only works by Hungarian composers and poets are given. And however little it may be (and it would sound still less in dollars), every performer is paid for radio performances. There may not be the big fees for stars one hears of in other countries, but none is asked to work for nothing.

During last season I know of at least two special chamber-music concerts for a group of young composers, and several "one-man" concerts. The pupils at the Academy are encouraged by some of the teachers to learn pieces by Bartók, Kodály, and Dohnányi, although, of course, there, as everywhere, there are the reactionary tendencies and the jealousies. But that many are trying to help the younger generation was confirmed to me by Louis Gensaway, the violinist from Toronto a member of the Philadelphia orchestra, who was studying composition with Kodály during a year's leave of absence.

He was enthusiastic about the high standard of interest and enthusiasm he found in amateur circles. He told me he played quartets regularly with some lawyers, doctors and other professional men who were not only willing, but able to tackle the hardest modern works. I recall a Budapest banker at whose home I heard this winter the Brahms Sextet, the Beethoven Septet, and other such works, sometimes in conjunction with the Lehnners or the Waldbauers, most famous of Hungarian string quartets, and who a week before his wedding would not forego his quartet evening; also the excellence of the doctors' orchestra which gives two concerts a year; or the bankers' orchestra of which my brother-in-law, Károly de Kresz is Concert-master. This high standard among amateurs, not to speak of their enthusiasm, is one of the stimulants to concert life.

Dr. Ernest MacMillan, Director of the Toronto Conservatory and Symphony Orchestra, once wrote an article on the necessity of encouraging amateurs. To stroll in the "foyer" of the "Vigadó" or of the Academy (the two large concert-halls in Budapest) in the intermission of a concert, is illuminating. Discussions about the merits of a work or a performance are taken as seriously as politics or a baseball game here. The fact that from each radio station in Europe at least one hour of the very highest form of music is given daily, and that therefore it is possible to tune in at all times to something good, is also helping.

To sum up: what essential differences are there between the musical atmosphere in a city like Budapest and Toronto? Well, over there, music is, with most people, a necessity and not a luxury. Would the average person here give up a new car or a golf club subscription for the sake of buying concert tickets or having music lessons? At any rate, in most parts of Europe the appetite for music is great and must be appeased. General economic conditions over there are just as bad, and relatively worse, than here, and yet I feel that not only music, but art in general, will be

protected wherever possible. And that is as it should be. For what will help us in moments of depression more than Faith and Art?

POLITIKA-MENTES VIZSGALATOT KERNEK A GAZDAK

Ugy Anderson saskatchewan-i miniszterelnökök kénytelenek voltak többé-kevésbé magukévá tenni azt az álláspontot, amit a közelmúltban Bracken, Manitoba miniszterelnöke tett szóvá. A farmerek panaszkos levelein alapuló utóbbi kezdeményezés ugyanis egy politikai pártoktól mentes gazdasági és pénzügyi szakértőkből álló bizottság kiküldését óhajtja, mely nemcsak azt az utat jelölje ki, melyen megindulva a mezőgazdaság talpraállása remélhető, hanem egyuttal szabályozni kívánja a gabonatermelők és hitelezők közötti függő ügyeket is.

FORGALMAT A HUDSON'S BAY FELE!

Ezt a jelszót adta ki a the-pasi kereskedelmi kamara, amiközben kétszáz példányban megküldötte határozatát az érdeklődő kormányfőiraknak és szállítási- valamint gabona-kereskedelmi érdekeltségűeknek. Többek között azt kívánják, szállítsák le a Hudson's Bay vasút teheráru díjazását legalább arra a szintre, amit a jelenleg nem használt Arsmstrong-Quebec vonal képvisel. Lévény ez az utóbbi pálya több száz mérfölddel rövidebb, mint ma is használható levő fővonalak, természetesen nagy megtakarítást jelentett a gazdáknak mind addig, míg üzembelen volt.

A fentiek kivül The Pas "Board of Trade"-je azt szeretné elérni, hogy Londonban, Anglia fővárosában nevezzenek ki egy kormánybiztost, akinek legfőbb megbízatása az volna, hogy a nyugatkanadai gabonára kapható rendelkezések Churchill kikötőjén keresztül szállították Európába, viszont ugyancsak a Hudson's Bay röviddebb útvonalát által nyújtott előnyök kihasználásával szintén Churchill felé irányítsák a Nyugatkanadába szállítandó európai árukat. Emellett azzal a kérrrel fordult a the-pasi kereskedelmi kamara mindkét nagy vasútvállalathoz, hogy menetrendjeikben s teherforgalmi díj-szabásuk között tüntessék fel a díjazásokat Churchill és az ország, különösen a nyugati tartományok fontosabb vasúti gócpontjai között.

ELITÉLTÉK A 16 ÉVES GYILKOST

Ontario Port Arthur városában egy alig 16 esztendősi fiú ügyében tört pálcát az esküdtbírósg. Háromnegyedórás zárt ajtók megegyeztetés után ugyanis arra az egyhangú határozatra jöttek az esküdtök, hogy Howard Cashback felelős James Rowlandson meggyilkolásáért. Az utóbbi még január folyamán ittas állapotban akart behatolni a Chashback-féle üzletbe és a kereskedő fiatal fia revolverből rálőtt, még mielőtt meggyőződött volna arról, hogy rablótól van-e dolga.

Magyar dalok a Ritz-ben

MONTREAL ANGOL-FRANCIA TÁRSADALMANAK SZINE-JAVA TAPSOLT DR. WINTER KÁROLYNÉNAK

Zsufolt, előkelő, lelkes zenei közönségnek énekelt a montreali "Ladies Morning Musical Club" március 10-i matinéján Dr. Winter Károlyné, Montreal népszerű magyar főkonzultánk szeretetreméltó neje s gyönyörű sikere, melyet oly teljes mértékben megérdemelt s melyet annyira látható külső formák között élvezhetet nemcsak az ő sikere, de a miénk is: a magyarság; ám míg sikerében önzően osztozni kívánunk, viszont osztatlanul övé hálánk s köszönetünk azért a bájos gesztusért, melyet oly kedvesen tett felénk s melylyel gyöngéd és finom lelkébe engedett bepillantani egy a nemes nagyszony.

Idegenben élő magyar mindig megrázza a ha koronként magyar nótát megzendülni, magyar éneket megcsendülni hall' ez nagyon is érthető; a magyar zenekedvelő és dalos nemzet, fogékony lelkét nemcsak megkapja, de maradóan benyomással is tölti el a zene és az ének; ebben növünk fel, köztudomású sirva vigadunk és vidgáda sirunk; otthon mindenüvé elkísér bennünket a dal, idegenben, tudva vagy tudat alatt, mindig nélkülözünk azt, ha az-

Folytatás az 5-ik oldalon

ERŐS KÉPVISELETET KÜLD ANGLIA OTTAWABA

A Juliusra kitűzött brit világbirodalmi konferencia ülésére minden valószínűség szerint maga Stanley Bladwin, a minisztertanács elnöke fogja vezetni a Kanadába érkező küldöttséget. Valószínű még emellett Chamberlin pénzügyminiszter s Hallsman honvédelmi miniszter megjelenése is, akik a genfi lefegyverzési és a juniusban megnyitandó lausannei háború kártérítési konferenciákról jönnek egyenesen Ottawába.

Anglia hivatalos képviselője azonban tulajdonképpen nem a fenti államférfiakból áll, hanem a küldöttség tulajdonképpen vezetője Thomas, a társországok minisztere, Cuncliffe-Lister gyarmatügyi és Runciman kereskedelmi miniszter. Az angol mezőgazdasági minisztérium több szakértő is képviselnie fogja és előreláthatólag Kanada jövője szempontjából értékes eredményeket fog hozni az ottawai birodalmi konferencia.

Moose Jaw-ban rejtegetik Lindbergh kisfiát?

SZENZÁCIÓS FORDULAT A VILAGSZERTE FELTUNÉST KÉLTŐ GYERMEKRABLÁSI BÜNYGYPEN — WINNIPEGRŐL ÁRULTAK EL A BANDITÁKAT — TUCATSZAMRA SZAGUL-DANAK A DETEKTIVKÉK KANADA FELE

Az Egyesült Államokban sokan már-már feladták a reményt, hogy Charles Augustus Lindbergh, Junior, azaz a világ hírvő óceánrepülő 18 bónapos kisfia valaha is visszakerüljön a szülői házhoz. Amellett ugyanis, hogy a csecsemőt elrabló "gang"-a jelek szerint nagyon óvatosan eltüntette az utolsó áruú nyomatokat is, maga az a tény, hogy az utóbbi napokban több gyermekrablót életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték, még óvatossábbá tette a Lindbergh babyt fogvatartó banditákat.

A múlt hét elején még az utolsó reményfoszlány is szerte-foszlott, amikor Lindberghék egyik szomszédja megtalálta elveszettnek hitt vésőjét. Bár-mennyire nevétségnek látszik is a dolog, a detektívek szája kutattak a véső után, főleg mivel egyidejűleg eltűnt a szomszéd egy német származású alkalmazottja is és eleinte azt gyanították, hogy ha 5 v.

te el a vésőt, lehetséges, hogy azzal nyitotta ki a Lindbergh-ház ablakát. — Ugyancsak halomra dől a rendőrségnek egy másik számítása is, melynek értelmében a gyermeket állítólag Colorado állam fővárosába, Denverbe cipelték volna. Lindbergh is csufosan megjárt az állvány vezéreivel kötött szövetséggel, miután az sem vezetett semmi-féle kézzelfogható eredményre.

Ekkor csapott le, mint a villám, az új szenzáció, mely egyetlen pillanat alatt megváltoztatta a nyomozás irányát. Boston "Massachusetts" város rendőrfőnöke ugyanis névtelen levelet kapott Winnipegről, melyben tudtára adják, hogy a kis Lindberghet éppen akkor-tájt csempészik át a határon — Kanadába. Még azt is elárulja a levél, hogy a banditák eredeti célja Moose Jaw — saskatchewan város, de nem lehetetlen, hogy a titok kípattanása után Saskatoon, illetőleg Prince Albert irányában tovább men-

külnek az északi lakatlan területek felé.

Mi sem természetesebb, hogy mint a kopók, tucatszámra loholtak Kanada felé az amerikai detektívek, hogy még idejében kiszimatolhassák a handiták rejtekhelyét, illetőleg megtalálják a menekülés utvonatát. Lapzártáig ugyan még nem érkezett olyan jelentés, amely a nyomozás eredményéről beszámolhatott volna, noha most derült ki, hogy egy Blaustein Ignác nevű rovtomtu "gangster" Indiana állam Pocattello városában a fenti áruú levéllel egyértelmű vallomást tett, azonban akkoriban lehetetlennek tartották annak őszinteségét s konzultálnak; hiszen a tény, hogy nem magyar származása dacára, magyar fény iránti szeretettel s a magyarság iránti rokonszenvétől indítva, oly szívesen és sikeresen műveli és gyakorolja a magyar dalt, a magyar zenét már magában véve is kedves és megrázza, ám az, hogy módot, alkalmat és időt talál arra, hogy azt az idegenajku társaságnak is bemutassa s őket azszal megkedveltesse, igazán bájos és elragadó. Olyan hirt pengetett meg ezáltal szívünkben, melynek akkordjal mindíg rezegni fognak bennünk!

Tagadhatatlan, hogy a legutolsó részletkérdésig is alaposan átgondolt utitervvel dolgozó banditáknak éppen kapóra jöjjön, ha egy ravaszul kieszt csellel mellékvágányra terelhetnének az egész nyomozást és ezzel újabb egérutat nyerhetnek esetleg egy más országba, sőt egy távoli világrészbe való menekülésük közben. A winnipeg feljelentő levél írója azonban egy billárdjegy felét is mellékelte, azzal a megjegyzéssel, hogy a kis Lindbergh megtalálása esetén felesége a jegy másik felével fog jelentkezni a jutalomért.

Időközben már meg is érkeztek Kanadába az Egyesült Államok legügyesebb detektívei, hogy különösen Saskatoon és Moose Jaw vidékén nyomozzanak az eltűnt kisfiu elrabló útján. Ugyanekkor egy detektív-csoport Minneapolisban igyekszik megjelni a banditák tartózkodási helyét és menekülési irányát esetleg eláruló bűnleket. A napokban alaposan átkutatják a kanadai határtól nem messze levő Fargo és Grand Forks városok környékét és különösen a Devil's Lake, azaz az Ördög-tó kopár vidékét, miután a rejtelmes winnipeg levélró szerint ennek a területnek egy titkos ösvényén lopnák át a gyermeket a határon.

MEGZABOLÁZTAK A HITLERISTÁKAT

Mult csütörtökön teljesen váratlanul megszállt a porosz rendőrség Hitler Adolf pártjának összes szervező helyiségeit és kijelentették, hogy a tudomásukra jutott kormány-ellenes puccs híre alapján a legszigorubb megtiltanak mindenféle politikai működést egészen április 3.-lkáig. Alighogy lefoglalták a fascista Hitleristák egész irattárát, sikerült a titkos utasítások legelőbbjére ráakadni és többek között találtak több térképet, melyek a Berlin elleni felvonulás egyes részleteit tárták fel. A talált iratok szerint az országos felkelést abban a pillanatban kezdték volna meg, amikor Hitler müncheni székházából "Nagyanya meghalt — Max" szövegű táviratot küldte volna szét minden egyes "barna-inges" szervezet-hez.

RENDELJE MEG LAPUNKAT A KATHOLIKUS "ORSZEM" VAGY A REFORMATUS "FIGYELŐ" HAVI FOLYÓIRATOKKAL EGYÜTT \$4.00 HELYETT \$3.25 KEDVEZMÉNYES ELŐFIZETÉSI DÍJ BEKÖLDÉSE ELLENÉBEN!

Nem kerül börtönbe Révay Lajos

FELFÜGGESZTETTÉK A TUN TETŐ MAGYAR BANYÁSZ ELLEN A TÖRVÉNYSZÉKI ELJÁRÁST

Részletesen jelentette annak-idején a "Kanadai Magyar Ujság", hogy a mult szeptember 29.-én a saskatchewan-i Estevanban lefolyt véres bányász-tüntetésnek egy magyar áldozata is volt Révay Lajos honfitársunk személyében, aki eredetileg a Crescent Mine vállalatnál dolgozott. Lapunk a sajnálatos katasztrófa napján azonban táviratilag érdeklődött a bajbakeveredett magyar állapota iránt, annál is inkább, miután a tudósítások értelmében Révay állapota igen súlyosnak látszott, úgyhogy napokig látogatókat sem engedtek be hozzá.

A gondos orvosi kezelés és a magyar bányász erős szervezete azonban megmentették Révayt az életnek. A szerencsétlen körülmények folytán életveszélyes helyzetbe került magyar azután nem is mulasztotta el bányásztszárjai révén, több aláírással ellátott levélben tisztázza magát, kijelentvén, hogy nem lépett fel támadólag a hatóság embereivel szemben, mint ahogyan azt az első tudósítások tévesen hírt adtak. Ennek a helyreigazításnak annál nagyobb készséggel adtuk helyet lapunk hasábjain, miután egyes szélsőséges magyar szervezetek Révay Lajos tragédiáját szeretnék volna követendő példaként állítani a magyar munkásság elé, ezáltal drága vértük felesleges ontására buzditván a megélhetési viszonyokkal jogosan elégedetlen tömegeket.

Végül is teljes elégtételt szolgáltatott az ügyben Embury bíró mult csütörtökön délután, visszaállítását, azzal érvelvén, amikor az estevai törvényszék tárgyalótermében kötelességszerűen elítélte ugyan Révayt igen sok visszaélésre adna al-betitott tüntetésen való te-kalmat.

vékény részvételért — ugyanakkor azonban a körülmények és különösen a kórházban töltött hosszú időszak figyelembevételével elvben hozott ítéletét teljesen felfüggesztette. A törvény idevonatkozó szakasza értelmében viszont Révay Lajosnak a következő két év folyamán tanúsított békés jóviselével kell tanúsagot tennie arról, hogy ártatlanságát hangoztató vallomását hajlandó tetteket is igazolni. Ez utóbbinak biztosítására a törvény ezer dolláros óvadékot kívánt, amit felerészben Révaynak, másik felerészben pedig két bizalmas emberének kell előteremteni arra az esetre, ha kötelezettségének nem tette eleget. A fenti összeget azonban az utolsó centig visszaszolgáltatta a törvény, amint a meghatározott 2 esztendő letelt és a hatóságoknak nem lesz panaszuk Révay ellen — amihez semmi kétség nem fér.

DOLLAR AKERENKÉNT — AVAGY 5 CENT BUSHELENKÉNT?

Saskatchewan egész farmertársadalmát érdeklő vita indult meg a reginal parlamentben, még pedig a gazdáknak nyújtandó kormánysegélyről. Az eddigi tervek értelmében ugyanis a tartományi államkincstár egy dollárnyi jutalmat utalt volna ki minden bevetett akert után az eddigi 5 centes bushelelenti "bonus" helyett. Huston battlefordi képviselő ellenben heves vitába kezdett a parlament mult pénteki ülésén és követelt az 5 centes jutalom visszaállítását, azzal érvelvén, hogy az estevai akereknint ki-tárgyalótermében kötelességszerűen elítélte ugyan Révayt igen sok visszaélésre adna al-betitott tüntetésen való te-kalmat.

LEGUJABB HIREK

HÉTSZÁZ ALBERTAI BANYÁSZ tette le a csákányt március 21.-én, miután nem hajlandók elfogadni a bányavállalatok újabb bevezetett munkarendjét. Mintegy négyszáz bányász már mult csütörtökön beszüntette a sztrájkját az International Cpal columbiai telepén, a többi háromszáz viszont a McGillivray vállalatnál kezdett sztrájkba.

AZ EMBERISÉG LEGNAGYOBB KÖLTŐJE, a német Goethe születésének századik évfordulóján, mult vasárnap még az ádáz politikai harcok is alábbhagytak. A diadalmas Zepellin léghajó pedig ugyanaznap indult utána a braziliai Pernambuco több utassal és értékes postaszállítmánnyal.

EZERKÉTSZÁZ CSALAD TELEPÍTÉST tervezik saskatchewanban, mint a lapzártakor kapott reginal táviratok jelentik. A tervek szerint a birodalmi és tartományi kormányok, valamint a közigazgatási kerületek egy-egy haramaddal járulnak az újonnan telepítettek felszereléséhez. Reginalból 500, Saskatoonból 400, Moose Jawból pedig 300 szegény család jövőjéről akarnak ily módon gondoskodni.

FRANCIAORSZÁG A BUZÁKVOTAT ismét 10 százalékkal emelte, úgyhogy most már 35% külföldi búzát, illetőleg lisztet használhatnak a francia pékek. Bár a híradások értelmében előszörban Magyarország, Jugoszlávia és Rumánia kapnak majd francia rendeléseket, a 25%-ról 35-re való kvótamelegetékony hatással lesz a kanadai búzapiacra is.

EGYSÉGESEN LESZÁLLÍTJÁK A GAZOLIN-ÁRÁKAT Saskatchewan azon területein, ahol a szárazság következtében tünkrementek a farmerek. Ezáltal azon gazdáknak is módjában állna motororóval elvégezni a tavaszi munkát, akik a jelenlegi magas olajárak mellett nem tudnák traktoralkat használni. — Ugyancsak egységes elvek alapján fognak működni azentul a szövetkezetek, ugymint a buza-, állat-, baromfi- és tejtermék pool, valamint a United Farmers of Canada saskatchewan-i szervezete a a municipal-tyk szövetsége.

A MAGYAR KÉZIMUNKÁ sikerét jelentette a winnipeg Lasker-féle "Ünnykereskedésben mult szombaton megnyitott kiállítás, melyen a "Manitoba Handicrafts Guild" által kiválogott legjellegzetesebb munkáikat mutatták be a Magyar Nőszövetség tagjai. A március 25-ig tartó kiállítás állandó nagy közönséget vonzott.

FELROBBANT AZ ISKOLA gazolintartánya a british-columbiai Oteshnie telepen és egy 12 éves kis dukobor lányt halálra égetett. A vizsgálatán-ságból eredő katasztrófa következtében még többen megsérültek az iskolás-gyermekek közül. — A fenti szerencsétlenséggel egyidőben bírálmas tűz-vész pusztított Ontario St. Thomas városában s bár emberéletben nem esett kár, az anyagi veszteséget 150 ezer dollárba becsülik.

A DUNA-SZÖVETSÉG tervét erősen ütik a franciák és állítólag abban Magyarország részére nagy szerepet számnának arra az esetre, ha — lémondana a megszállott területekről. Franciaország a jelek szerint nem akarja el-szavatítani a kedvező alkalmat, hogy a gazdaságilag szorongott helyzetben levő országoktól politikai céljaira eredményeket csaljon ki.